

Παρουσίαση δύο βιβλίων του καθηγητή Γ. Βαρουφάκη

Την Τρίτη 8 Απριλίου στις 19.00, στην Αίθουσα της Παλαιάς Βουλής (Σταδίου 13), θα πραγματοποιηθεί η παρουσίαση των δύο πρόσφατων βιβλίων του καθηγητή Οικονομικής Θεωρίας του Πανεπιστημίου Αθηνών **Γιάνη Βαρουφάκη**: «**Θεωρία Παιγνίων: Η θεωρία που φιλοδοξεί να ενοποιήσει τις κοινωνικές επιστήμες**» και «**Πολιτική Οικονομία: Η οικονομική θεωρία στο φως της κριτικής**».

Τα βιβλία θα παρουσιάσουν οι:

- **Ηρακλής Πολεμαρχάκης**, Καθηγητής, Πανεπιστήμιο του Warwick
- **Γεώργιος Κριμπάς**, Ομ. Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Αθηνών
- **Ευκλείδης Τσακαλώτος**, Καθηγητής, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Συντονίζει ο **Δημήτρης Μητρόπουλος**, *Εφημερίδα Τα Νέα*

Ακολουθεί η περιγραφή των βιβλίων:

Θεωρία Παιγνίων: Η θεωρία που φιλοδοξεί να ενοποιήσει τις κοινωνικές επιστήμες

Η Θεωρία Παιγνίων αποτελεί πλέον την θεωρητική βάση της σύγχρονης οικονομικής επιστήμης. Σαν να μην της αρκούσε αυτό, πρόσφατα επεκτάθηκε σε όλες τις κοινωνικές επιστήμες με την φιλοδοξία να αναδειχθεί ως η θεωρία που, επί τέλους, τις ενοποίησε.

Φιλοδοξεί να «λύνει» από τα μικρά προβλήματα της κοινωνίας (π.χ. τον σχεδιασμό δημοπρασιών και την μελέτη των αγορών) μέχρι τα μεγάλα φιλοσοφικά μας ανίγματα (π.χ. την προέλευση της Ηθικής και τον ρόλο του Κράτους). Κανείς κοινωνικός επιστήμονας δεν μπορεί, πλέον, να αγνοεί την Θεωρία Παιγνίων.

Αντίθετα με όλα τα μεγάλα ρεύματα των κοινωνικών επιστημών, η Θεωρία Παιγνίων εντάσσει τον εαυτό της στα φαινόμενα που καλείται η ίδια να εξηγήσει. Κανείς δεν κάνει πράγματα που δεν θα έκανε αν ήξερε την Θεωρία Παιγνίων. Πρόκειται για μια θεωρία που πολλοί θεωρούν ότι άλλαξε τις κοινωνικές επιστήμες δια παντός. Οι κοινοί άνθρωποι εμφανίζονται σε αυτήν ως θεωρητικοί και οι θεωρητικοί ως κοινοί άνθρωποι. Εξαιρετο. Όμορφο. Ανθρωπιστικό. Μήπως όμως και αυθάδες;

Το πρόβλημα με την Θεωρία Παιγνίων είναι ότι η μαθηματική της θεμελίωση αποκλείει πολλούς αναγνώστες από συζητήσεις από τις οποίες δεν θα έπρεπε να λείπει κανείς. Εκείνοι που ενδιαφέρονται περισσότερο για την πολιτική και φιλοσοφική σημασία της Θεωρίας Παιγνίων, απωθούνται από την μαθηματική της γλώσσα. Κι εκείνοι που κατέχουν τις απαιτούμενες τεχνικές, συχνά δεν ενδιαφέρονται για την πολιτική και φιλοσοφική τους σημασία. Το βιβλίο του Γιάνη Βαρουφάκη απευθύνεται σε όλους: Στους μη κατέχοντες τις τεχνικές, παρουσιάζει όλες τις σημαντικές έννοιες χρησιμοποιώντας απλή αριθμητική. Στους έχοντες μαθηματικές και τεχνικές δεξιότητες, αποκαλύπτει την κοινωνική σημασία των τεχνικών τους. Το βιβλίο δεν προσηλυτίζει. Αντίθετα, διατηρεί σε κάθε του σελίδα μια έντονα κριτική στάση απέναντι στην θεωρία που παρουσιάζει.

Στο ευρύ κοινό, που βλέπει τις κοινωνικές επιστήμες ως βήμα διαλόγου για τις απαιτήσεις της καλής κ' αγαθής κοινωνίας, προσφέρει μια μοναδική οπτική από την οποία διαφαίνονται τα προβλήματα οποιασδήποτε κοινωνικής θεωρίας προσπαθεί να ερμηνεύσει την κοινωνία στο πλαίσιο του φιλελεύθερου ατομικισμού.

Στους οικονομολόγους, προσφέρει μια τεχνικά άρτια μέθοδο ανάλυσης των οικονομικών φαινομένων η οποία, παράλληλα, επιτρέπει την επαναπροσέγγιση της οικονομικής θεωρίας με την φιλοσοφία, την ψυχολογία, και την πολιτική επιστήμη.

Στους κοινωνικούς επιστήμονες παρουσιάζει όχι μόνο μια κατανοητή εισαγωγή στην Θεωρία Παιγνίων αλλά και επιχειρήματα που θα τους φανούν χρήσιμα στην κριτική αξιολόγηση της άποψης ότι η Θεωρία Παιγνίων «πρέπει» να είναι το συντακτικό και η γραμματική που χρησιμοποιούν.

Στους κοινωνικούς επιστήμονες παρουσιάζει όχι μόνο μια κατανοητή εισαγωγή στην Θεωρία Παιγνίων αλλά και επιχειρήματα που θα τους φανούν χρήσιμα στην κριτική αξιολόγηση της άποψης ότι η Θεωρία Παιγνίων «πρέπει» να είναι το συντακτικό και η γραμματική που χρησιμοποιούν. Το βιβλίο συνδυάζει την πληρότητα ενός άρτιου εγχειριδίου με την κριτική στάση ενός ανατρεπτικού κειμένου που απευθύνεται σε ανήσυχους αναγνώστες οι οποίοι απαιτούν κάτι παραπάνω από ένα εγχειρίδιο:

- Εξηγεί λεπτομερειακά όλες τις βασικές έννοιες της Θεωρίας Παιγνίων (π.χ. τις διαφορετικές μορφές της ισορροπίας Nash, το διαπραγματευτικό πρόβλημα) καθώς και τις φιλοσοφικές παραδοχές (π.χ. περί ορθολογισμού) στις οποίες οικοδομούνται.
- Εισάγει νέα αποτελέσματα από πρόσφατες έρευνες στην ψυχολογία, στην πειραματική μελέτη των κοινωνικών φαινομένων, στην εξελικτική βιολογία, τα οποία και συνδέει με τα υποδείγματα της Θεωρίας Παιγνίων (π.χ. Δίλημμα Κρατούμενου, ανταγωνιστικά και εξελικτικά παίγνια)
- Στο τέλος κάθε κεφαλαίου προσφέρει πρωτότυπα προβλήματα και ασκήσεις με εκτενέστερες λύσεις και σχόλια.

Πολιτική Οικονομία: Η οικονομική θεωρία στο φως της κριτικής

Η *Εισαγωγή στην Πολιτική Οικονομία* του Γιάνη Βαρουφάκη δεν προσπαθεί να προσηλυτίσει τους αναγνώστες· δεν τους λέει: «Να πως λειτουργεί μια οικονομία. Μάθετέ το!» Ούτε καν τους λέει: «Να τι λέει η τάδε θεωρία! Κατανοείστε την.» Αντίθετα, προσπαθεί να τους μυήσει στον τρόπο με τον οποίο σκέπτονται οι οικονομολόγοι και στους λόγους για τους οποίους διαφωνούν έντονα μεταξύ τους, ακόμα και για «απλά» πράγματα. Ποτέ δεν ζητά από αυτούς να αποδεχθούν άκριτα τις υποθέσεις και τα αξιώματα που θεμελιώνουν τις διάφορες οικονομικές θεωρίες. Αντίθετα, επεξηγεί τις ιστορικές, πολιτικές, φιλοσοφικές και οικονομικές καταβολές τους. Με άλλα λόγια, εκθέτει την ίδια την οικονομική θεωρία σε ιστορική, πολιτική, φιλοσοφική αλλά και... *οικονομική* μελέτη.

Το βιβλίο είναι γραμμένο με την πεποίθηση (α) ότι τα εισαγωγικά οικονομικά εγχειρίδια είναι κατάμεστα από συναρπαστικούς γρίφους, εξάσια φιλοσοφικά ερωτήματα και έντονες πολιτικές αντιπαραθέσεις, και (β) πως οι αρχάριοι (που συνήθως θεωρούνται «ανέτοιμοι» να καταπιαστούν με όλα αυτά) όχι μόνο είναι σε θέση να τα κατανοήσουν αλλά, κι εδώ έγκειται η ουσία, έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να «θεραπεύσουν» την οικονομική επιστήμη αν εμείς οι οικονομολόγοι τους εκθέσουμε σε αυτά τα θαυμαστά ερωτήματα, τους γρίφους, τις αντιδικίες...

Αντί για την συνηθισμένη παρουσίαση της οικονομικής θεωρίας (υπόδειγμα-διάγραμμα-θεωρία-παραδείγματα), το βιβλίο παρουσιάζει την κάθε έννοια, το κάθε υπόδειγμα, ακολουθώντας τα εξής τρία στάδια: (1) Εκθέτει τον αναγνώστη στην θεωρία, (2) Εξηγεί πως προέκυψε ιστορικά αυτή, και (3) Παραθέτει τα ισχυρότερα επιχειρήματα *εναντίον* της. Τα υπόλοιπα εγχειρίδια συνήθως αρκούνται στο (1). Η προσθήκη των βημάτων (2) και (3) εξηγεί τον τίτλο του βιβλίου και αντανακλά την πεποίθηση του συγγραφέα ότι η ιστορική και κριτική προσέγγιση στην οικονομική θεωρία δεν είναι πολυτέλεια όταν απευθυνόμαστε σε αρχάριους αλλά απαραίτητο στοιχείο για την σωστή τους διαπαιδαγώγηση. Με άλλα λόγια, μαθαίνει καλύτερα εκείνος που κατανοεί *πως* εξελίχθηκε μια θεωρία· ότι κάθε θεωρία (ιδίως εκείνη που μας πείθει περισσότερο) πρέπει να τίθεται συνεχώς υπό το φως της πιο σκληρής κριτικής· πως η οικονομική επιστήμη δεν είναι παρά ένα διαχρονικό πεδίο μάχης στο οποίο συγκρούονται λυσσαλέα στρατοί αντιμαχόμενων ιδεών.